नसित्ध्यंति सिद्धिश्चित्तशुद्धिस्तांनप्राप्नुवंति धर्माचारहीनत्वात् ॥ २९ ॥ ३० ॥ अविषयैःअगोचरैरपरिचितैरित्यर्थः धर्मकामार्थसंभवाःधर्मादीनांसंभवउत्पत्तिर्येभ्यस्ते शिष्टानांवेदप्रामाण्यवादिनांसंमताः॥ ३१ ॥ समस्ताःएकीभूताःव्यस्ताःपृथक्पृथग्भूताः श्रेयःस्वर्गादपिप्रशस्ततरमात्मसुखं ॥ ३२॥ एवंपौरवचनैःसत्संगगुणाःअसत्संगदोषाश्चउपादानायहानायचउक्ताः धन्याइत्यादिना शत्रोरपिसुखंदेयमितिदर्शयतिपौरनिवर्तनप्रसंगेन ॥ ३३ ॥ स्नेहोवात्सल्यंतत्सहिताअनुकंपादयास्नेहानुकंपातया ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ शोकसंतापविह्वलाः शोकःइष्टवियोगजंदुःखंतेनसंतापःदेहेंद्रियादेरवसादःतेनविह्वलाःव्या

असतांदर्शनात्स्पर्शात्संजल्पाच्चसहासनात् ॥ धर्माचाराःप्रहीयंतेसिद्ध्यंतिचनमानवाः ॥ २९ ॥ बुद्धिश्चहीयतेपुंसांनीचैःसहसमागमात् ॥ मध्यमैर्मध्यतांयातिश्रेष्ठतांयातिचोत्तमैः ॥ ३० ॥ अनीचैर्नाप्यविषयैर्नाधर्मिष्ठैर्विशेषतः ॥ येगुणाःकीर्त्तितालोकेधर्मकामार्थसंभवाः ॥ लोकाचारेषुसंभूतावेदोक्ताःशिष्टसंमताः ॥ ३१ ॥ तेयुष्मासुसमस्ताश्चव्यस्ताश्चैवेहसद्गुणाः ॥ इच्छामोगुणवन्मध्येवस्तुंश्रेयोभिकांक्षिणः ॥ ३२ ॥ युधिष्ठिरउवाच धन्यावयंयदस्माकंस्नेहकारुण्ययंत्रिताः॥असतोपिगुणानाहुर्ब्राह्मणप्रमुखाःप्रजाः॥ ३३॥तदहंभ्रातृसहितःसर्वान्विज्ञापयामिवः॥नान्यथातद्विकर्त्तव्यमस्मत्स्नेहानुकंपया॥३४॥भीष्मःपितामहोराजाविदुरोजननीचमे॥ सुहृज्जनश्चप्रायोमेनगरेनागसाह्वये॥ ३५ ॥ तेत्वस्मद्धितकामार्थंपालनीयाःप्रयत्नतः॥ युष्माभिःसहिताःसर्वेशोकसंतापविह्वलाः॥ ३६॥ निवर्त्ततागतादूरंसमागमनशापिताः॥ स्वजनेन्यासभूतेमेकार्यास्नेहान्वितामतिः॥ ३७॥ एतद्धिममकार्याणांपरमंहृदिसंस्थितं॥कृतातेनतुतुष्टिर्मेसत्कारश्चभविष्यति॥ ३८॥ वैशंपायनउवाच तथानुमंत्रितास्तेनधर्मराजेनताःप्रजाः ॥ चक्रुरार्त्तस्वरंघोरंहाराजन्नितिसंहताः ॥ ३९ ॥गुणान्पार्थस्यसंस्मृत्यदुःखार्त्ताःपरमातुराः॥ अकामाःसंन्यवर्त्तंतसमागम्याथपांडवान् ॥ ४० ॥ निवृत्तेषुतुपौरेषुरथानास्थायपांडवाः॥ आजग्मुर्जाह्नवीतीरेप्रमाणाख्यंमहावटं॥ ४१ ॥ तेतंदिवसशेषेणवटंगत्वातुपांडवाः॥ ऊषुस्तांरजनींवीराःसंस्पृश्यसलिलंशुचि ॥ ४२ ॥ उदकेनैवतांरात्रिमूषुस्तेदुःखकर्शिताः॥अनुजग्मुश्चतत्रैतान्स्नेहात्केचिद्द्विजातयः॥ ४३॥ साग्नयोनग्नयश्चैवसशिष्यगणबांधवाः॥ सतैःपरिवृतोराजाशुशुभेब्रह्मवादिभिः॥ ४४ ॥ तेषांप्रादुष्कृताग्नीनांमुहूर्त्तेरम्यदारुणे॥ ब्रह्मघोषपुरस्कारःसंजल्पःसमजायत॥ ४५॥

कुलाः ॥ ३६ ॥ आगमनेत्यविभक्तिकं अस्माभिःसहआगमनेशापिताःममशपथंकारिताइत्यर्थः ॥ ३७॥ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ समागम्यसंपृच्छ्य ॥ ४० ॥ निवृत्तेषुतुपौरेष्वित्यादिनाधिक्पापान्धृतराष्ट्रजानित्यंतेनयंथेनधर्मात्मानमनिच्छंतमपिबलात्संतोऽनुगृह्णंतीत्युच्यते ॥ ४१ ॥ ऊषुःवासंचक्रुः॥ ४२ ॥ उदकेनैवनत्वन्नेन ऊषुर्निन्युः ॥ ४३ ॥ साग्नयःदारैःसहिताः अनग्नयस्तदन्येस्नातकब्रह्मचार्यादयः ॥ ४४ ॥ प्रादुष्कृताःप्रकटीकृताःअग्नयोयैस्ते रम्यत्वंतापविरहात्संध्यारागादिशोभातश्च दारुणोरक्षःपिशाचादिसंचारकालत्वात् ब्रह्मघोषपुरस्कारःउच्चैःश्रुत्युपन्यासपूर्वकः संजल्पःपरस्परसंवादः ॥ ४५ ॥

Digitized by Google